

**COMISSIÓ LOCAL D'ATENCIÓ A
L'ABSENTISME ESCOLAR
DE TERRASSA**

Curs 2012-2013

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ.....	3
1.1- El dret a l'educació	
1.2- Funció de La Comissió local	
2.- OBJECTIUS EN L'ATENCIÓ DE L'ABSENTISME ESCOLAR.....	5
2.1- Objectius generals	
2.2- Objectius específics de cada entitat.	
3.-ELS NIVELLS D' INTERVENCIÓ.....	7
3.1- Circuit d'atenció a l'absentisme escolar de Terrassa	
3.2- Primer nivell d' intervenció: àmbit propi del centre	
3.3- Segon nivell d' intervenció: Serveis Municipals OME i Educadors Socials	
3.4- Tercer nivell d' intervenció: Educadors Socials	
3.5- Vigilància i intervencions de la Policia Municipal	
3.6- Intervenció de la Fiscalia d'àrea de Terrassa	
4.- CONSIDERACIONS DE PROCEDIMENT.....	10
5.- COMPOSICIÓ de la COMISSIÓ LOCAL d'ATENCIÓ a l'ABSENTISME ESCOLAR..	12
5.1- Composició de la Comissió tècnica	
6.- MARC LEGAL	13
7.-ANNEXES	18
7.1- Causes de l'absentisme escolar.	
7.2- Tipus d'absentisme escolar.	
7.3- Indicadors de risc que poden derivar en absentisme escolar consentit.	
7.4- Full de derivació dels centres a l'OME i models de cartes a les famílies .	
7.5- Actuacions a realitzar per l'OME en el tercer nivell d'intervenció de derivació a la Fiscalia d'àrea de Terrassa.	

1. INTRODUCCIÓ

Històricament és en el curs 93-94 on tenim el primer document sobre absentisme, tot i que de molt abans la preocupació per a garantir el dret a l'educació de tots els infants i joves de Terrassa ha estat una constant del Consell Escolar Municipal de Terrassa, de la Inspecció territorial del Departament i dels serveis Socials de l'Ajuntament de Terrassa.

En el curs 96-97 es va fer el document "Proposta conjunta d'actuació respecte l'absentisme a l'ensenyament obligatori a Terrassa" amb una proposta acabada d'anàlisi i actuacions que és la base i l'origen de l'actual document que tenim a les mans.

El curs 97-98 amb l'entrada en vigor de la LOGSE i la perllongació de l'escolarització obligatòria es va relançar: *"l'acció coordinada de tots els serveis i institucions ...Centres docents públics i privats concertats a més dels serveis de Departament amb la supervisió i l'impuls de la inspecció d'ensenyament, serveis Socials de l'Ajuntament, amb el suport de la Policia Municipal i la Col·laboració del PAME"* tal i com diu en la introducció de la nova edició del document el Delegat Territorial d'aleshores.

L'actual **Comissió d'Atenció a l'Absentisme escolar de Terrassa** és una comissió del **Consell Escolar Municipal**, va néixer el curs 2002-03 fruit de les anteriors experiències i sobretot de la voluntat del Consell Escolar Municipal davant la necessitat d'afrontar aquest tema que havia estat poc reeixit, fins a les hores, malgrat els esforços anteriors.

Alguns sectors de la comunitat educativa veien que era un fenomen que estava en augment, tot i que la quantificació i l'abast exacte es desconeixia.

De les primeres reunions va sortir la necessitat de formar l'actual comissió amb tots els sectors implicats i la reelaboració d'un document amb el protocol d'actuacions i d'intervencions que es va començar a aplicar el curs 2003-04.

L'absentisme escolar és un fenomen complex amb moltes implicacions socials, familiars, culturals... de difícil tractament i a vegades força insatisfactori, després de dos cursos de poca activitat, el 2006-07, es va reprendre la Comissió i es va decidir refer aquest nou document, sobre l'anterior text del 97, que recollirà les aportacions de l'experiència de funcionament dels últims anys.

1.1 - EL DRET A L'EDUCACIÓ

L'educació és un dret que han d'exercir amb llibertat tots els ciutadans i les ciutadanes des del seu naixement i al llarg de tota la seva vida adulta. Ha d'esdevenir un instrument per assolir el desenvolupament integral de les potencialitats de totes les persones i un element important en els processos de desenvolupament econòmic i social.

Correspon als poders públics, Ajuntament i Generalitat garantir el dret a l'educació per a tots els alumnes en els nivells i etapes obligatoris. No n'hi ha prou, però, en enunciar el dret perquè aquest es faci efectiu. A més d'esmerçar-hi els recursos materials adequats, és imprescindible establir mecanismes de coordinació entre les institucions i els poders públics competents per detectar i redreçar situacions d'absentisme escolar, si cal amb l'adopció de mesures compensatòries de situacions personals, familiars o socials que influeixen en el comportament escolar.

1.2 - FUNCIÓ DE LA COMISSIÓ

En la majoria dels casos, l'absentisme és un **indicador** d'una problemàtica social subjacent, no sempre manifesta, però necessitada d'intervenció. Per atendre aquestes situacions i coordinar els esforços dels professionals del camp social i educatiu implicats i així poder intervenir sobre les causes que provoquen aquestes situacions, s'ha elaborat aquesta proposta conjunta d'actuació. La comissió d'atenció a l'absentisme escolar a Terrassa té com a principal objectiu facilitar la col·laboració del Centre Docent, els Serveis Socials Municipals, el Patronat Municipal d'Educació, la Inspecció dels Serveis Territorials Departament d'Educació de La Generalitat, els Serveis Educatius del Departament (EAP; ELIC), La Policia Municipal i la Fiscalia de Terrassa en l'atenció a la problemàtica de l'absentisme escolar tot centralitzant i establint la xarxa d'intervencions, en el cas dels serveis externs a l'escola.

2. OBJECTIUS EN L'ATENCIÓ DE L'ABSENTISME ESCOLAR

Els objectius que s'ha marcat aquesta comissió són

2.1- OBJECTIUS GENERALS

- Vetllar per l'acompliment del dret a l'ensenyament obligatori i detectar possibles situacions d'absentisme escolar, fer l'anàlisi i seguiment per tal de reduir-lo.
- Centralitzar i Coordinar els recursos dels diferents serveis.

2.2- FUNCIONS ESPECÍFIQUES DE CADA ENTITAT

CEIP/ INSTITUT/ CENTRE EDUCATIU

- Procurar el suport necessari a l'alumnat en situació de risc tenint en compte les seves característiques personals i socials.
- Intervenir sobre les causes socio-escolars que provoquen de forma directa o indirecta els problemes de l'infant a l'escola.
- Fer les comunicacions i derivacions pertinents a l'OME en el cas de situacions reincidentes i de risc social
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar (Per delegació)
- Tenir informats i fer les comunicacions prescriptives als serveis Territorials.

SERVEIS EDUCATIUS DEL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ :

EQUIP D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC (EAP)

Col·laborar i donar suport als centres en:

- Prevenir i detectar els problemes i trastorns que dificulten un correcte desenvolupament de l'infant.
- Detectar i intervenir sobre les causes d'origen familiar en els casos que es valori necessari.
- Elaborar programes de desenvolupament individual que donin resposta a les necessitats de cada alumne i fer-ne el seguiment.
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar

TREBALLADORES SOCIALS DE L'EAP

- Donar suport al centre per ajudar a detectar i si s'escau intervenir sobre les causes sociofamiliars que provoquen de forma directa o indirecta les absències i/o inadaptació de l'infant al context escolar.
- En col·laboració amb els Serveis Socials procurar que tot infant tingui accés a les activitats i recursos que té el barri tenint en compte les seves necessitats i interessos.
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar.

EQUIP DE LLENGUA I COHESIÓ SOCIAL (ELIC)

- Atendre directament les i els alumnes quan es consideri oportú
- En col·laboració amb els Serveis Socials procurar que tot infant tingui accés a les activitats i recursos que té el barri tenint en compte les seves necessitats i interessos.
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar.

SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS

- Intervenir sobre les causes sociofamiliars que provoquen de forma directa o indirecta les absències i/o inadaptació de l'infant al context escolar.
- Procurar que tot infant tingui accés a les activitats i recursos que té el barri tenint en compte les seves necessitats i interessos.
- Determinar les actuacions a realitzar davant la situació conflictiva
- Fer les comunicacions i derivacions pertinents en el cas de situacions reincidentes i de risc social
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar.

POLICIA MUNICIPAL

- Vetllar perquè dins l'horari escolar no hi hagi cap infant pel carrer.
- Intervenir directament en els casos que es valori necessari.
- Liurar en el domicili familiar les cartes de requeriment als pares enviades per l'OME
- Participar en la Comissió per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar.
- Informar a l'OME de les actuacions realitzades.

OFICINA MUNICIPAL D'ESCOLARITZACIÓ (PAME)

- Convocar la COMISSIÓ TÈCNICA PER AL TRACTAMENT DE L'ABSENTISME ESCOLAR
- Recollir i registrar les dades derivades dels centres de l'alumnat absentista .
- Valorar cada una de les situacions presentades i enviar la fitxa de derivació als SS.SS.
- Determinar les actuacions a realitzar davant de cada situació conflictiva
- Establir el circuit que permeti realitzar la coordinació i seguiment del treball acordat.
- Fer les comunicacions i derivacions pertinents en el cas de situacions reincidentes i de risc social.
- Enviar les cartes reconvenint a les famílies.

PLA D'ENTORN

- Procurar que tot infant tingui accés a les activitats i recursos que té el pla educatiu d'activitats del centre tenint en compte les seves necessitats i interessos.
- Participar en la Comissió tècnica per a l'Atenció de l'Absentisme Escolar.

INSPECCIÓ D' EDUCACIÓ de TERRASSA (SS.TT.)

- Formar part de la Comissió Local de prevenció d'absentisme.
- Supervisar els casos a nivell de Centre i individuals.
- Impulsar les actuacions en tots els nivells d'intervenció.

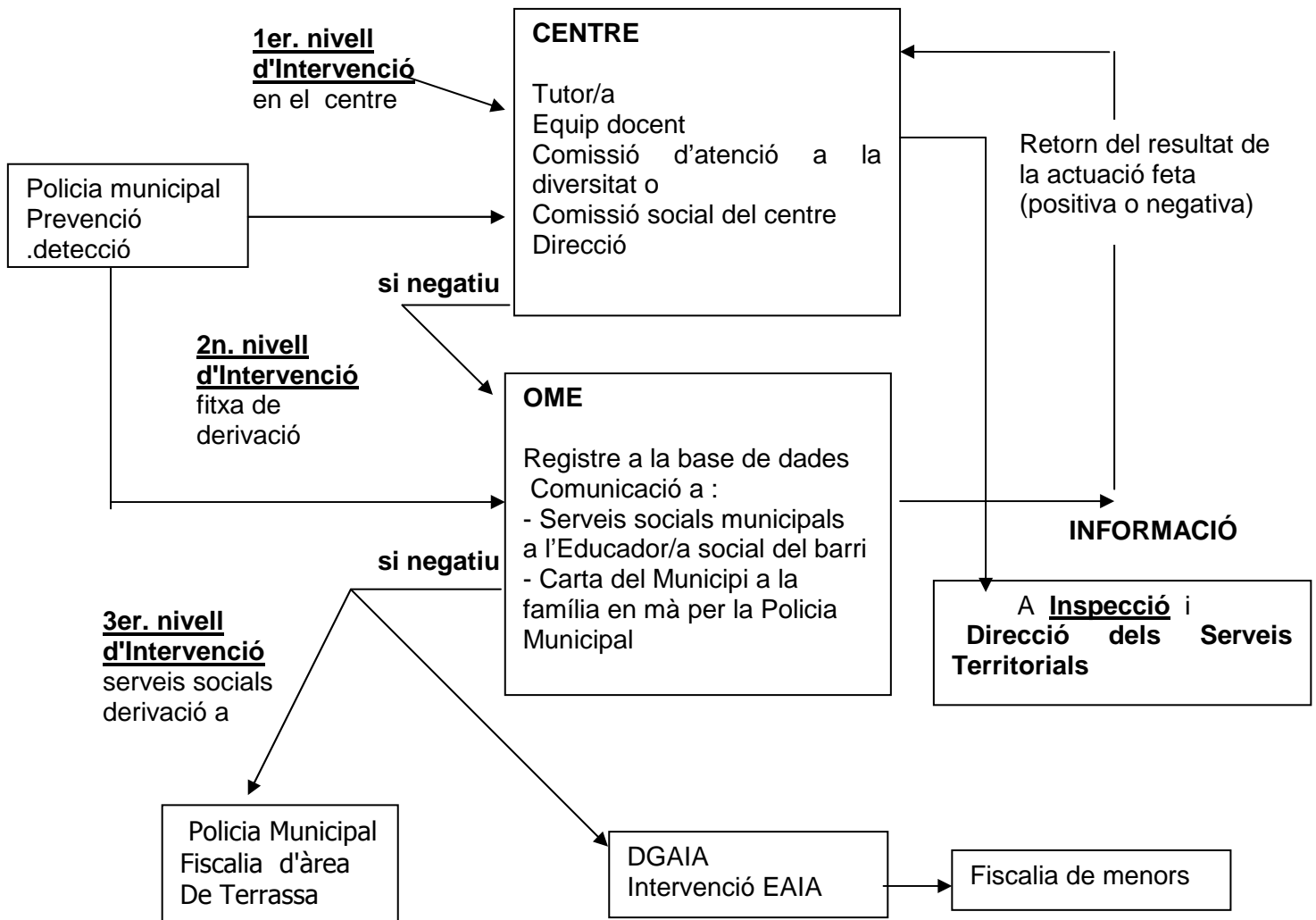
COMISIO LOCAL D'ATENCIÓ A L'ABSENTISME ESCOLAR DE TERRASSA

- Reunir-se al menys un cop al trimestre per fer el seguiment de la coordinació dels diferents estaments.
- Revisar les dades derivades dels centres de l'alumnat absentista.
- Determinar les actuacions a realitzar davant la situació conflictiva.
- Establir el circuit que permeti realitzar la coordinació i seguiment del treball acordat.
- Coordinar i supervisar les actuacions del tractament a l'absentisme escolar a Terrassa.
- Recollir les necessitats de la població i proposar les actuacions pertinents per pal·liar-les.
- Aprovar la memòria de la comissió a la fi de cada curs.
- Informar en els plenaries ordinaris del Consell Escolar Municipal.

3. ELS NIVELLS D' INTERVENCIÓ

L'actuació respecte a l'absentisme a l'ensenyament obligatori a Terrassa preten registrar i centralitzar les dades, controlar i reduir l'absentisme escolar, per tal de poder garantir el dret a l'educació dels alumnes i de les alumnes en els nivells i etapes obligatòries, es per això que dintre del document queden reflectides les funcions de cadascú dels professionals de les diferents institucions implicades i alhora el procediment a seguir. L'experiència dels darrers anys ens ha fet veure la necessitat de millora el procediment, és per això, que hem actualitzat en el curs 2006-07 el circuit per tal que sigui mes àgil i operatiu.

3.1 - CIRCUIT D'ATENCIÓ A L'ABSENTISME A TERRASSA

3.2 - PRIMER NIVELL D' INTERVENCIÓ: ÀMBIT PROPI DEL CENTRE

Cada centre utilitzarà el procediment que cregui convenient per controlar l'assistència del seus alumnat.

En cas d'absentisme inicial el tutor serà l'encarregat de fer-ne el seguiment, de contactar amb les famílies (agenda de l'alumne, telèfon,...) i de notificar-ho a l'equip directiu amb la finalitat de redreçar la situació.

En cas d'absentisme reiterat, a més de la intervenció del tutor, el centre ha de mobilitzar la seva organització i fer intervenir als equips docents o de cicle, la comissió d'atenció a la diversitat o a la comissió d'atenció social per concretar i desenvolupar les accions correctores. Caldria que els contactes amb la família tinguessin un registre documental (cartes de comunicat i citació, registres de les entrevistes fetes,...).

Si el cas no es resol en tres mesos, la direcció del centre es posarà en contacte amb l'Oficina Municipal d'Escolarització i li farà arribar el full (veure format a l'annex) de derivació del cas on es relacionaran totes les actuacions fetes amb aquest alumne i la seva família.

Cada centre té una persona de referència i contacte per qüestions d'absentisme amb la OME.

3.3 -SEGON NIVELL D' INTERVENCIÓ: SERVEIS MUNICIPALS OME I EDUCADORS SOCIALS

La família rebrà la carta de requeriment de l'Ajuntament enviada per l'OME i lliurada en mà per la Policia Municipal.

Contacte amb la família: Citació a la família per part de la educadora social del barri.

Visita domiciliària en cas que la família no es presenti a la primera citació

Tercera i última citació en cas de que la família no s'hagi presentat a la 2^a. citació amb certificació de rebuda.

Si el resultat de la intervenció és positiu: la família decideix el retorn del nen/a al centre.

En aquest punt es planteja la necessitat que sigui el propi centre, qui valori amb la família com vol que es produeixi aquest retorn i en cas de veure dificultats pugui comptar amb el recolzament de l'educador/a corresponent.

Full de retorn per part dels educadors socials al centre i a l' OME recollint el resultat de la intervenció i possibles propostes.

3.4 - TERCER NIVELL D' INTERVENCIÓ: EDUCADORS SOCIALS I DIRECCIÓ DEL CENTRE

Si el resultat de la intervenció és negatiu: si no es produeix el retorn al centre i l'educador/a social no valora que hi hagi una situació d'alt risc que faci plantejar una derivació a l' EAIA, es farà tant a l' OME com al centre un informe social perquè la direcció del Centre ho comuniqui a inspecció i a la Directora dels Serveis Territorials. Des de la Comissió d'absentisme els representants de l'Ajuntament comunicaran la situació a la Policia Municipal i a la Fiscalia de Terrassa

Si el que es valora és que hi ha una situació d'alt risc, des de Serveis Socials d'Atenció Primària es farà la derivació corresponent a l'Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA), en aquests casos s'informarà al centre i els centres col·laboraran facilitant la informació escolar i les intervencions desenvolupades mitjançant informe.

El director del centre informarà d'aquesta derivació cap a l'EAIA, a l'inspector del seu centre i al Director/ra dels SS.TT. adjuntant tota la documentació:

- Recull de les actuacions realitzades pel centre docent.
- Recull de les actuacions i la informació recollida per serveis socials d'atenció primària.

3.5- VIGILÀNCIA I INTERVENCIONS DE LA POLICIA MUNICIPAL

- Control de l'absentisme escolar mitjançant la presència i vigilància al carrer per part de les unitats operatives de la Policia Municipal.
- Detecció dels menors.
- Comprovació dels motius de la no assistència del menor a l'escola.
- Trasllat del/s menor/s al centre escolar o a casa, on correspongui segons cada cas.
- Prèvia petició per escrit del centre escolar es confeccionarà un informe de la intervenció efectuada amb el menor, que es passarà a l'OME.
- En casos especials d'infraccions administratives o penals es procedirà a fer una custòdia del menor i lliura als tutors o Ministeri Fiscal, en funció de la gravetat dels fets.

3.6- INTERVENCIÓ DE LA FISCALIA D'ÀREA DE TERRASSA

- La fiscalia d'àrea de Terrassa, a través de la fiscal en cap, incoarà diligències pre-processals, en les que, en col·laboració amb els estaments municipals (educatius, socials i policials), estudiarà la necessitat d'interposar denuncia penal contra els pares davant dels jutjats d'instrucció de la ciutat o/i de sol·licitar mesures de protecció vers el/la menor davant els jutjats de família de la ciutat.

4. CONSIDERACIONS DE PROCEDIMENT

Els objectius de centre descrits en l'anterior punt s'assoliran segons l'organització i **les Normes d'Organització i Funcionament (NOF) dels centres**.

A continuació algunes consideracions a tall d'exemple i orientació.

4.1- El **tutor** portarà un registre diari de l'assistència dels seus alumnes (aquest control als IES el farà tot l'equip de professors a les seves classes i el passarà al tutor). Si es constata alguna inassistència, s'esperarà al dia següent:

- Si l'alumne ha tornat, se li demanaran les causes i un justificant. Es tracta de començar a actuar abans que es constitueixi un absentisme esporàdic. És important que no donem per resolt el cas amb la presentació dels justificants, ja que poden tenir la funció de "legalitzar" un absentisme real.
- Les dades de les absències dels alumnes s'incorporaran al seu expedient i a la informació escrita que es lliura als pares.

Si l'alumne continua faltant:

4.2- Es procedirà a avaluar el possible absentisme:

- El tutor/a obtindrà informació d'altres germans, companys o alumnes veïns,
- El tutor/a telefonarà i/o entrevistarà els pares.

Aquestes actuacions tenen dues funcions: l'una és la resolució individual del possible absentisme i l'altra és fer saber, tant a la resta d'alumnes com als pares, la importància que dóna el centre escolar a l'assistència.

S'informarà a la Comissió d'atenció a la diversitat o la Comissió Social del centre i a la **direcció** o a la persona que el centre determini per centralitzar aquesta qüestió, per tal que li permeti un coneixement objectiu de l'absentisme en el seu centre.

Un cop realitzada la conversa inicial amb l'alumne i/o la família, pot haver-hi una resposta positiva, però si es detecten elements del problema dins de la institució escolar, serà necessari realitzar una anàlisi personalitzada amb l'equip directiu i el tutor/a de l'alumne i, si s'escau, amb el/la psicopedagog/a de l'**EAP** que intervingui en el centre escolar, a fi de poder reconduir les situacions que l'han originat (agrupaments d'alumnes, adaptacions curriculars, responsabilitats individuals,...). Si el cas plantejat posa en discussió problemes de la institució escolar més greus o estructurals, caldrà plantejaments més profunds on intervingui el **consell escolar** i/o la **inspecció educativa** de la zona.

Si els primers passos no tenen un efecte positiu i l'absentisme esporàdic es converteix en regular o crònic amb justificants o sense:

4.3- El **director/a** del centre o la **persona de referència en qui delegui** per aquest cas, convocarà els pares per escrit a una reunió, on també serà convenient que assisteixi el tutor/a de l'alumne. Aquesta reunió tindrà l'objectiu de:

- esbrinar l'origen del problema d'una manera més profunda,

- establir acords de compliment de l'assistència,
- començar a introduir una dimensió coercitiva en la família si aquesta mesura es veu positiva.

4.4- Es sol·licitarà la intervenció de la **comissió social** del centre que, amb l'ajut de tota la informació que es facilitarà, realitzarà una nova entrevista amb la família

Si els acords amb la família requereixen algun tipus d'ajut familiar o si no obtenim l'efecte esperat de la reunió amb els pares:

4.5- Una vegada realitzada aquestes actuacions, que corresponen al primer nivell d'intervenció, el centre derivarà el cas a l'OME que ho trametrà als educadors/res dels **Serveis** socials del municipi.

4.6- En situacions reincidents o en grups de risc, i davant la manca de col·laboració de la família, es plantejarà la intervenció de la **Polícia Local** .

4.7- Es recorre a l'Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència (**EAIA**) de la zona que, com a equip social especialitzat depenent del Departament de Justícia de la Generalitat, està en disposició de proposar a l'Administració una mesura de guarda o tutela del noi/a implicat/da i s'informarà a **Inspecció Educativa**, amb l'aportació de tota la documentació produïda durant el procés d'intervenció.

4.8- La Comissió d'absentisme, que es reunirà com a mínim un cop per trimestre , farà la valoració de totes les situacions que li arribin i el posterior pla d'actuació, s'acotaran les fases i el paper de cada institució participant. La intervenció serà seguida pel director/a o responsable del centre, el qual informarà i serà informat periòdicament per la educador/a social fins que es doni el cas tancat favorablement.

En situacions reincidents o en grups de risc, i davant la manca de col·laboració de la família, es plantejarà la intervenció **de la Policia Municipal i la Fiscal en cap de Terrassa** en base als següents criteris de derivació i actuacions:

- 0.- Si hi ha risc per a l'infant, Serveis Socials ja ha de fer la derivació a EAIA.
- 1.- L'absentisme ha de persistir com a mínim durant 1 curs.
- 2.- Prioritzar casos d' alumnes en edat d'educació Primària i 1r. cicle de l' ESO.
- 3.- Hi ha més d'un infant de la mateixa família que fa absentisme.
- 4.- Altres circumstàncies detectades per l'escola i/o els Serveis Socials, a l'hora de valorar la prioritat del cas.

Un cop seleccionat el cas, s'inicia una fase d'instrucció:

- Comprovació a l'escola i Serveis Socials, de totes les dades que es disposen del cas. Redacció d'un informe previ amb la proposta.
- Presentació a la comissió.
 - Si la comissió aprova derivar el cas a Fiscalia ,informar a la família .
 - Derivar l'expedient a la Fiscalia de Terrassa adjuntant:
 - una carta del Regidor com a President de la Comissió a la Fiscal
 - l'expedient i sol·licitant la seva intervenció.
- Citació de la família mitjançant la Policia Municipal per obrir diligències pre-processals civils.

5. Composició de la Comissió Local d'atenció de l'absentisme escolar de Terrassa

La comissió del curs 2012-13 està integrada per:

Ajuntament de Terrassa

Joan Coma Ainsa	Gerent del Patronat Municipal d'Educació
Conxa Martínez	Tècnica PAME (OME) Secretaria
Lucia Linuesa	Cap Serveis socials de l'Ajuntament
Antonio Vallejo	Sergent de la Policia Municipal
Lorenzo Durán	Caporal de la Policia Municipal
Esther Valls	Tècnica PAME (OME)

Departament d'Educació

Eulàlia Tatché	Coordinadora de l'àrea geogràfica
Sebastià Viedma	Director Escola Font de l'Alba
Carmina Rodellar	Directora Escola El Vallès
George Peter Grayling	Director Institut Montserrat Roig
Ramona Subias	Treballadora social de l'EAP
Anna Jorge	Treballadora social de l'EAP

Escola Concertada

Maria Vives	Directora Col·legi Petit Estel-La Nova
-------------	--

6. MARC LEGAL

- **Convenció dels Drets de l'Infant del 20.11.1959**

Art. 26.1 diu: "Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta si més no, en el grau elemental i fonamental. L'ensenyament elemental és **obligatori**".

"El nen i la nena tenen el dret de rebre educació, que serà gratuïta, almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que n'afavoreixi la cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar aptituds en el seu judici individual, el seu sentit de la responsabilitat social i moral i esdevenir un membre útil a la societat".

"L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquells o aquelles que tenen la responsabilitat d'educar-lo i orientar-lo: aquesta responsabilitat pertoca en primer lloc als seus pares".

"L'infant gaudirà plenament de jocs i esbarjo, els quals hauran d'estar orientats vers les finalitats perseguides per l'educació. La societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure que se satisfaci aquest dret".

- **Constitució espanyola de 1978.**

Art. 27.1: "Tothom té dret a l'educació"

Art. 27.4: "L'Ensenyament bàsic és obligatori i gratuït i els poders públics garanteixen el dret de tothom a l'ensenyament".

- **Estatut d'Autonomia de Catalunya. (2006)**

Art. 21: Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1.- Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat.

5.- Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent, en els temes que estableixen les lleis.

8.- Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes que estableixen les lleis.

Art. 44: Educació, recerca i cultura

3.- "Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills i filles, en el marc de la comunitat educativa..."

- **Llei orgànica reguladora del dret a l'educació (LODE) 8/1985 del 3 de juliol**

Art. 1 del títol preliminar. "Tots els espanyols tenen dret a l'educació bàsica que permeti el desenvolupament de la seva pròpia personalitat i la realització d'una activitat útil a la societat.

Aquesta educació serà obligatòria i gratuïta si fa al cas, en la formació professional de 1r grau, així com en els altres nivells que la llei estableixi".

Disposició addicional segona 1. "En el mar dels principis constitucionals i de l'establert per la legislació vigent, les corporacions locals cooperaran amb les administracions educatives corresponents en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria".

Art. 4. Dret de pares i tutors.

1.- Els pares o tutors, en relació amb l'educació dels seus fills o tutelats, tenen els següents drets:

(...)

2.- Igualment, com a primers responsables de l'educació dels seus fills o tutelats, els correspon:

a) Adoptar les mesures necessàries o sol·licitar l'ajut corresponent en cas de dificultat, per a que els seus fills o tutelats cursin els ensenyaments obligatoris i assisteixin regularment a classe.

- **Llei Orgànica 2/2006 d' Educació (LOE) de 3 de maig.**

Art.4 La Enseñanza básica.

1. La enseñanza básica a la que se refiere el artículo 3.3 de esta ley es obligatoria y gratuita para todas las personas.

2. La enseñanza básica comprende diez años de escolaridad y se desarrolla, de forma regular, entre los seis y los dieciséis años de edad. No obstante, los alumnos tendrán derecho a permanecer en régimen ordinario cursando la enseñanza básica hasta los dieciocho años de edad, cumplidos en el año que finalice el curso, en las condiciones establecidas en la presente Ley.

- **Pacte Nacional per l'Educació:** (març del 2006)

Àmbit IV. Coresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació.

- *Programes preventius del fracàs escolar. El Departament d'Educació i els ajuntaments impulsaran, de manera concurrent, la coordinació general de programes relatius als deures de l'escolaritat obligatòria i la prevenció del fracàs escolar i al seu finançament. Els ajuntaments participen en la responsabilitat de fer complir l'escolaritat obligatòria, en l'elaboració de programes de prevenció dels fracàs escolar, en la coordinació dels serveis necessaris per a aquesta prevenció i coordinen totes aquestes activitats amb els centres."*

- *"El govern impulsarà millores educatives i proporcionarà nous recursos als centres públics de totes les etapes educatives que permetin incrementar la seva qualitat i evitin dèficits educatius més importants com el grau d'abandó escolar i el percentatge d'alumnat que no obté la titulació bàsica i, al mateix temps, permetin augmentar el nombre d'estudiants que cursen ensenyaments postobligatoris.*

- **Llei d'Educació de Catalunya:**

- Títol I, art. 5. *Els ensenyaments obligatoris*
 1. *Són ensenyaments obligatoris els compresos en l'educació bàsica, que inclou:*
 - a) *L'educació primària*
 - b) *L'educació secundària obligatòria.*
 2. *Són gratuïts i universals els ensenyaments següents:*
 - a) *El segon cicle d'educació infantil.*
 - b) *L'educació primària.*
 - c) *L'educació secundària obligatòria.*
 - d) *Els programes de qualificació professional inicial.*
 - e) *La formació professional de grau mitjà.*

- *Titul V, capítol 2, art. 59, 4. L'ordenació de l'educació secundària obligatòria ha d'establir programes de diversificació curricular orientats a la consecució de la titulació. Aquests programes poden comprendre activitats regulars fora dels centres, en col·laboració, si escau, amb les administracions locals, i s'han de desenvolupar amb les mesures de garantia que es determinin per reglament.*
- **Decret 279/2006**, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya.
 - *Art. 21. Deure d'estudi,*
 - 2.a) *Assistir a classe, participar en les activitats formatives previstes a la programació general del centre i respectar els horaris establerts.*
 - *Art. 29.1 L'alumnat no pot ser privat de l'exercici del seu dret a l'educació i, en el cas de l'educació obligatòria, del seu dret a l'escolaritat..*
- **Llei 7/1985 reguladora de les bases de règim local.**
- **Decret** Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya:
Art. 66.3. El municipi té competències pròpies en les matèries següents:
(...)
 - o) La participació en la programació de l'ensenyament i la cooperació amb l'administració educativa en la creació, la construcció i el manteniment dels centres docents públics, i la intervenció en els òrgans de gestió dels centres docents i la participació en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.
- **Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials de la Generalitat de Catalunya.**
- **Decret 338/1986, de regulació de l'atenció a la infància i adolescència amb alt risc social de 18 de novembre.**

Art. 1 "L'actuació dels serveis socials en l'àrea de la infància que estiguin en entorns socio-familiars i comunitaris d'alt risc social, comprèn el conjunt d'activitats que tinguin per objecte l'atenció dels menors de 18 anys, prevenint i pal·liant-ne els dèficits socials i la promoció del seu benestar amb l'objectiu d'assolir el seu ple desenvolupament personal. Aquesta atenció la duran a terme els serveis socials d'atenció primària i els serveis especialitzats d'infància i adolescència que actuaran en tot cas, coordinats amb els altres serveis de benestar social i específicament els d'ensenyament, joventut, sanitat i justícia".
- **Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures i protecció dels menors desemparats i de l'adopció.**
- **Decret 198/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació infantil i primària.**
- Decret 199/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació secundària.
- Decret 276/2006, 4 juliol, sobre drets i deures del alumnat i regulació de la convivència en els centres docents no universitaris de Catalunya.
- **Articles 226 i 228 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, que aprova el Codi Penal.**

- **Articles 134 i 136 de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, que aprova el Codi de família de Catalunya .**
- **Articles 158 i 172 del Codi Civil.**
- **En les diverses instruccions dictades per la Secretaria General del Departament d'Educació per a l'organització i el funcionament dels centres per al curs 2011-2012, en el capítol IV d'aspectes generals, es diu:**

Actuacions dels centres en supòsits de les diverses realitats socials que afecten alumnes que hi són escolaritzats

El document "Actuacions en els supòsits de diverses realitats socials que afecten alumnes escolaritzats en el centre" recull indicacions i recursos per atendre les situacions i supòsits següents:

- Absentisme d'alumnes.
- Retard en la recollida d'alumnes a la sortida del centre (escoles).
- Supòsits de problemes entre els progenitors en relació amb els fills.
- Supòsits d'actuació de la policia o de la DGAIA.
- Supòsits de presumpta comissió, per part d'alumnes, d'algun tipus de delictes o falta penal dins de les dependències del centre.
- Supòsits de sospites probables o de constància de maltractaments a alumnes.

Les indicacions que s'estableixen tenen en compte que, en l'exercici de les seves funcions en el marc de l'ordenament, la direcció del centre públic és autoritat competent per defensar l'interès superior de l'infant, tal com estableix l'article 142.9 de la Llei d'educació. Així mateix, en el document es tenen en compte les responsabilitats que assumeix el centre de titularitat privada i, directament, la persona titular, pel fet de l'escolarització de menors en el centre educatiu.

Actuacions en el supòsit d'absentisme de l'alumnat

El centre, en el marc del seu pla de convivència, dissenyarà i implementarà estratègies i actuacions per a la prevenció, la diagnosi i l'actuació precoç contra l'absentisme escolar. Aquestes actuacions contemplaran la coordinació amb els serveis educatius del Departament d'educació i el municipi i inclouran mesures pedagògiques per a garantir l'èxit del retorn de l'alumnat absentista al centre.

Quan es produeixi un cas d'absentisme escolar en alumnat de l'educació obligatòria, el centre es posarà en contacte amb els pares, mares o tutors legals per tal d'assabentar-los de la situació i recordar-los les obligacions que tenen de vetllar per la correcta escolarització dels seus fills i filles.

Si d'aquesta actuació no en resulta la rectificació del comportament absentista, la direcció del centre comunicarà per escrit la situació als serveis socials del municipi. D'aquesta comunicació n'haurà de quedar còpia arxivada en el centre, a disposició de la inspecció.

A criteri de la direcció del centre, en tot cas quan no hi hagi hagut solució efectiva a l'absentisme després de la comunicació als serveis socials del municipi, la direcció del centre n'informarà la direcció dels serveis territorials.

El procediment detallat d'actuació en situacions d'absentisme de l'alumnat ha d'explicitar-se en el reglament de règim interior del centre.

- Document per a l'organització i el funcionament dels centres públics d'educació secundària per al curs 2011-2012:

- Educació primària, punt 38 / Educació secundària, punt 37. *Al document Actuacions en el supòsit de diverses realitats socials que afecten alumnes escolaritzats en el centre*, Desenvolupament del centre educatiu acollidor:

Apartat C: promoció de l'equitat a fi d'evitar qualsevol tipus de marginació:

“Adoptar mesures preventives respecte a l'absentisme escolar i fer-ne un seguiment acurat. Aquestes mesures poden fer referència tant a les estratègies del centre per acollir els alumnes amb dificultat o amb risc d'exclusió, com a les expectatives dels professors envers aquests alumnes i a la capacitat del centre d'activar accions positives. Aquestes mesures normalment seran fruit d'un treball coordinat entre els responsables del centre i els agents de l'entorn implicats”.

7. ANNEXES

7.1. Causes de l'absentisme escolar.

a) Centrades en el nen-jove:

- Causes psicològiques:
 - .Sentir-se desplaçat o no considerat,
 - .manca d' autoestima,
 - .trastorns cognitius,
 - .escala de valors diferent a la vigent a l'escola.
 - .conflicte familiar per manca d'acceptació de normes
 - .conflicte amb el centre per manca d'acceptació de normes
 - .manca de motivació per la formació
 - .demandes relacionades amb el món laboral
- Causes sociològiques:
 - .Centrades en un entorn familiar amb mancances,
 - .centrades en les normes i valors dels grups afins,
 - .centrades en el medi social, les seves limitacions estructurals i normatives,
 - .centrades en el medi urbà.

b) Centrades en la família:

- Causes passives:
 - .La pressió que fa la família vers l'escola és mínima o nul·la,
 - .no es motiva el nen per anar a l'escola ni es dóna cap valoració al món escolar en el qual viu el nen.
- Causes actives:
 - .La família força el nen a l'absentisme per alguna pràctica pseudo-laboral.
 - .la família no té autoritat suficient per fer que el nen o jove assisteixi al centre

c) Centrades en l'escola:

- Causes centrades en la pròpia escola i la seva organització:
 - Normes i mètodes competitiu i individualistes, .escola no integrada al barri o municipi, professors o escoles no acollidores de l'alumne, .manca d'un projecte pedagògic assumit formalment per tots els docents, .rivalitats entre alumnes, .espai físic poc apropiat.
- Causes centrades en les relacions amb els factors acadèmics o d'aprenentatge:
 - Incapacitat del nen-jove per adaptar-se al nivell, .incapacitat de l'escola per adaptar-se al nivell del nen-jove.

d) Centrades en l'entorn:

- Les normes i valors dels grups d'afins.
- Entorn social i urbanístic molt deficitari.
- Valors culturals de la família diferents als predominants)

7. 2. Tipus d'absentisme escolar

- Absentisme **cronificat**: Mitjana igual o superior a quatre dies per setmana.
- Absentisme **sistemàtic**:
 - Regular: Freqüència més elevada; mitjana d'absències de dos o tres dies per setmana.
 - Esporàdic: Freqüència baixa; mitjana d'absències no superior al dia per setmana.
- Absentisme **puntual**: Absències que s'observen en un moment donat sense que hi hagi continuïtat però que, pel seu nombre total, superen les tolerables.
- Absentisme **intermitent**

7.3. Indicadors de risc que poden derivar en absentisme escolar consentit

Com ja s'ha dit en la introducció, l'absentisme indica una problemàtica social subjacent, no sempre manifesta ni acceptada per la família, la detecció i **la intervenció precoç** a primària (fins i tot a infantil) pot evitar o solucionar molt millor els casos.

Hem vist que les decisions de fer derivacions de "segon nivell" a aquesta comissió local de Terrassa, és molt diversa segons les comissions socials dels diferents centres i escoles. Per tal d'unificar les valoracions i els criteris, a part de les "consideracions de procediment" que ja consten en aquest Document de Protocol (capítol 4) proposem com a eina els següents **Indicadors d'absentisme consentit**:

- Alumnes que manifesten malalties constantment i cites al metge i les famílies donen el consentiment.
- Alumnes que falten un dia concret –matí o tarda-, coincidint amb alguna activitat laboral dels pares (mercadal)
- Alumnes amb famílies amb manca d'autoritat suficient per fer que l'alumne assisteixi al centre.
- Alumnes desatesos, que no conten amb el suport de la família, per mantenir l'hàbit d'assistir cada dia al centre.
- Alumnes amb rols d'adult (tenir cura de germans petits, acompanyar a l'adult a fer gestions, etc)
- Alumnes que estiguin patint un procés de bulling.
- Alumnes ja matriculats que inicien tard l'escolarització d'aquell curs, o l'acaben abans per marxar al seu país per vacances o motiu burocràtic.

A partir del segon mes, s'hauria d'intentar des de l'escola treballar-ho amb la família.
A partir del tercer mes, s'hauria de fer la derivació a la Comissió Local d'Absentisme.

(Informacions recollides per part de les treballadores socials de l'EAP)

7.4. Full de derivació dels centres a l'OME i models de cartes a les famílies

DERIVACIÓ del CENTRE EDUCATIU A L'OFICINA MUNICIPAL D'ESCOLARITZACIÓ

Centre educatiu:.....curs:.....
Data:.....

Nom.....Cognoms.....
Data de naixement..... Tel.....
Adreça:.....Barri:
Nivell:.....Tutor:.....

Nom pare/tutor:.....
Nom mare/tutora:.....
Germans al centre:

Nom	Edat
.....
.....
.....

- Tipus d'absentisme ¹:
 Cronificat Sistemàtic Sistemàtic Puntual
Intermitent Regular Esporàdic
- Exposició problemàtica detectada :

- Data d'inici de la intervenció:
- Actuacions realitzades i propostes:

El/la directora/a

Terrassa, d de 2012

¹ **Cronificat:** 4 dies per setmana o més / **S.Regular:** 2 o 3 dies per setmana / **S.Esporàdic:** Màxim 1 dia per setmana
Puntual: Moments puntuals però que la suma supera les faltes tolerables / **Intermitent:** a temporades
Veure annex 7 (annex 7.1. – 7.2. – 7.3) del document d'actuació a l'absentisme escolar (Protocol d'actuació)
(Última actualització de la fitxa 24 de novembre de 2011)

MODEL de Carta de l'OME als Pares

Srs.
C/
0822 TERRASSA

Benvolguts senyors,

Ens ha arribat una comunicació del centre educatiu , a l'Oficina Municipal d'Escolarització de l'Ajuntament de Terrassa on se'ns notifica que el/la seu/seva fill/a ha tingut repetides faltes d'assistència no justificades que es poden considerar un cas d'absentisme escolar.

Des de la mateixa direcció del centre, ens informen que s'han realitzat diferents gestions encaminades a que el seu fill no falti a classe , com ha fet fins ara , i solucionar el problema, però no s'ha obtingut una resposta satisfactòria per la seva part.

Com vostès ja deuen saber, d'acord amb la normativa legal vigent (articles 27.4 de la Constitució i 4.1 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació) l'ensenyament bàsic és obligatori i és una responsabilitat dels pares o dels tutors legals del menor, el garantir l'assistència d'aquest al centre educatiu on està matriculat (art. 4.2, a) de la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, Reguladora del Dret a l'educació).

És competència de l'Ajuntament d'acord amb la legalitat vigent (article 66.3 apartat o) del Decret 2/2003 de 28 d'abril) "Participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria" emprant des dels recursos propis com Educadors Socials i Policia Municipal fins arribar si s'escau a la intervenció de la fiscalia d'àrea de Terrassa i els jutjats de família de la ciutat.

Per ajudar-los a normalitzar la situació escolar dels seus fills un educador/a de l'Institut Municipal de Salut i Benestar Social es posarà en contacte amb vostès .

Per a qualsevol aclariment i/o ampliació de la informació restem a la seva disposició en l'adreça i telèfon que figura al peu d'aquest escrit.

Tot esperant de la seva col·laboració una propera solució de l'assistència a classe del seu fill/a.

Atentament,

Conxa Martínez Moreno
**Secretària de la Comissió d'Atenció
a l'Absentisme Escolar de Terrassa**
Telèfon (OME): 93.739.70.30

vist-i-plau
Joan Coma Ainsa
**Gerent del Patronat Municipal
D' Educació**

Terrassa, d de 2012

MODEL de Carta de l'OME als Pares derivació a fiscalia

Srs.
C/
0822 TERRASSA

Benvolguts senyors,

En aplicació d'allò que preveu el protocol d'actuació, elaborat per la Comissió Local d'Atenció a l'Absentisme Escolar de Terrassa, li comuniquem que el continuat absentisme escolar del seu fill/a, alumne/a de del ha estat notificat a la Fiscalia de Terrassa, que instruirà les diligències preprocesuals corresponents.

La qual cosa li fem saber, per al seu coneixement.

Atentament,

Conxa Martínez Moreno
**Secretària de la Comissió d'Atenció
a l'Absentisme Escolar de Terrassa**
Telèfon (OME): 93.739.70.30

vist-i-plau
Joan Coma Ainsa
Gerent del Patronat Municipal
D' Educació

Terrassa, d de 2012

7.5. Actuacions a realitzar per l'OME en el tercer nivell d'intervenció de derivació a la Fiscalia d'àrea de Terrassa

CONCRECIÓ DE LES ACTUACIONS A REALITZAR PER LA OME (SECRETARIA DE LA COMISSIO) EN EL TERCER NIVELL D'INTERVENCIÓ, 3.6, DERIVACIÓ FISCALIA D'ÀREA DE TERRASSA

- 1.-Detectar derivacions d'absentisme reincidents (mes d'un curs escolar) que compleixin els criteris establerts en el protocol d'actuació.
- 2.-Convocar reunió amb el centre educatiu: direcció, tutor/a, Serveis Socials, EAP i OME i demanar informe/resum de les actuacions realitzades per les diferents parts.
- 3.-Comunicar anticipadament a Policia Municipal i Serveis Socials el nom dels alumnes absentistes proposats per derivar a la fiscalia d'àrea de Terrassa, per tal de recabar la informació necessària.
- 4.-Documentar a la Comissió les propostes de derivació a la fiscalia d'àrea de Terrassa per a la seva aprovació per part de la mateixa.
- 5.-Comunicar a la família, mitjançant carta certificada amb acús de rebut, de la derivació de l'expedient d'absentisme del seu fill/a a la fiscalia d'àrea de Terrassa.
- 6.-Tramitar l' expedient d'absentisme un cop aprovat per part de la comissió, la seva derivació a la fiscalia d'àrea de Terrassa, acompanyant la documentació corresponent , amb carta signada pel president de la comissió.
- 7.-Comunicar via email al centre educatiu la tramitació de l'expedient d'absentisme a la fiscalia d'àrea de Terrassa amb el recordatori de que cal que el centre educatiu ho comuniqui a la inspecció educativa.
- 8.-Comunicar via email al centre educatiu i als Serveis Socials, les peticions de la fiscalia d'àrea de Terrassa.
- 9.-Tramitar a la fiscalia d'àrea de Terrassa els informes derivats de les peticions de la mateixa.
- 10.-Fer el seguiment de l'expedient fins el tancament de les diligències preprocesals per part de la fiscalia d'àrea de Terrassa.